

СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТУРИСТИЧНИХ РЕСУРСІВ ІСПАНІЇ

Країна, яка бажає стати популярним туристичним напрямком, має володіти унікальними природними і культурними комплексами і пропонувати їх на туристський ринок. Саме всім цим володіє Іспанія - країна, яка вже багато років поспіль визнається Всесвітньою туристською організацією - як лідер за обсягами туристських потоків та є однією з найпривабливіших країн Європи. Іспанія володіє унікальною культурною спадщиною, яка стала наслідком тривалої взаємодії християнського й ісламського світів. Приморські райони Іспанії є рекреаційними зонами міжнародного значення. Завдяки розвитку цих областей туризм став однією з найважливіших частин прибутку іспанської економіки.

Можна сказати, що туризм є ще і одним з могутніх чинників посилення престижу країни. Велика кількість туроператорів працює з Середземноморськими країнами. Приморські курорти Іспанії є популярними серед туристів.

Метою статті є дослідження туристичних ресурсів Іспанії.

Актуальність обраної теми полягає у вивченні туристичних ресурсів Іспанії, як однієї з країн, які мають найінтенсивніший темп розвитку серед країн Європи.

Виклад основного матеріалу. Туристичне положення Іспанії дуже вигідне. Вона має вихід до узбережжя теплих морів, і розташовується у безпосередній близькості від головних споживчих туристичних ринків на території з ландшафтним розмаїттям і комфортними погодно-кліматичними умовами, які притаманні для значної частини території країни протягом більшої половини року. До специфічних рис туристичного положення Іспанії належить наявність двох міст на території Африки та острівних територій, природні умови яких дозволяють цілий рік розвивати пляжно-купальний відпочинок [2].

Основним осередком природних туристичних ресурсів Іспанії є - середземноморське узбережжя багате на острівні частини.

В Іспанії є величезні можливості для прихильників оздоровчого відпочинку. В країні зареєстровано більше 2 тис. мінеральних і термальних джерел з відомими у всьому світі цілющими властивостями, та відкрито більше 120 бальнеологічних центрів. Бальнеологічні курорти знаходяться в різних за географічним положенням районах - високогірних, прибережних або на островах [3].

Іспанія є однією з найтепліших країн Європи. Велика частина її території знаходиться в зоні середземноморського клімату. Тут практично завжди сонячно: кількість сонячних днів в році досягає 285 [5].

На території країни виділяються три типи клімату: помірний морський на північному заході і півночі з помірними температурами і рясними опадами протягом усього року; середземноморський на півдні й узбережжі Середземного моря з м'якими вологими зимами та спекотним сухим літом; континентальний пояс у внутрішніх районах країни з прохолодними зимами і теплим сухим літом. Температури скрізь, окрім внутрішніх районів, у цілому помірні. На північному заході пересічна температура січня складає $+7^{\circ}\text{C}$, а серпня - $+21^{\circ}\text{C}$; на східному узбережжі, відповідно $+10^{\circ}\text{C}$ і $+26^{\circ}\text{C}$. Зими у внутрішніх районах холодні, нерідко бувають сильні морози і навіть сніжні буревії. Літо тут спекотне: середня температура липня і серпня - $+27^{\circ}\text{C}$. У Мадриді пересічна температура січня становить $+4^{\circ}\text{C}$, а липня - $+25^{\circ}\text{C}$. Купальний сезон при температурі води вище $+18^{\circ}\text{C}$ на більшості курортів країни триває з травня до жовтня-листопада. При цьому пересічна температура води поблизу північного узбережжя Іспанії у найбільш холодну пору року не опускається нижче $+12^{\circ}\text{C}$, а поблизу південного - нижче $+13^{\circ}\text{C}$.

В Іспанії виділяють туристичні райони у відповідності з межами Автономних співтовариств та їх провінцій [4]:

- Канарські острови – архіпелаг складається з семи островів та двох провінцій – Лас Пальмас і Санта Круз де Тенеріфе. У центрі знаходиться

найбільший острів — Тенеріфе на заході знаходиться острів Гомера і Пальма, острів Гран-Канарія знаходиться на схід від Тенеріфе, на сході Фуертевентура і Лансароте. На острові Ла-Пальма знаходиться Національний парк Ла-Кальдера-де-Табурьенте (Parque Nacional de la Caldera de Taburiente, 46,9 кв. км), що охороняє величезну кальдеру стародавнього вулкана, що утворився приблизно 2 млн років тому. Біосферний заповідник Гран-Канарія (Gran Canaria) займає близько 40% площі острова і охоплює практично всі місцеві екосистеми - від гірських вершин до пляжів і морських зон, включаючи навіть долини, зайняті під сільське господарство.

- Андалусія – є одним з найпопулярніших туристичних центрів рекреації на узбережжі, тут розташований відомий Національний природний парк Сьєрра-Невада. На крайньому півдні Андалусії розташований відомий курортний район - узбережжя Коста-дель-Соль - "берег сонця". Ця частина Іспанії відома своїми курортними центрами.
- Арагон - складається з трьох провінцій: Уеска, Сарагоса і Теруель. Є центром молодіжного туризму, а також рекреаційного і спортивно-оздоровчого туризму. В цьому районі розташовується відомий Національний парк Ордеса - Монте-Пердідо (веб-сайт www.ordesa.net) - один з перших заповідників Іспанії, до сих пір вважається найкрасивішим в країні. Парк вважається найяскравішим взірцем природного комплексу Піренеїв - тут можна побачити мальовничі гірські вершини (Лас-Трес-Сорорес, Рефухіо-Горіс, Монте-Пердідо і ін.). Ордеса - Монте-Пердідо примикає до французького Національного парку Піренеї, утворюючи велику зону, що охороняється, по якій прокладено безліч пішохідних, і кінних стежок.
- Астурія – в цьому районі присутні гірські хребти та ущелини з річковими долинами, що дозволяє використовувати їх для активних видів туризму. Тут розвинений гірськолижний туризм та екотуризм. Центральна частина Астурії відома своєю столицею Овьєдо та озерами Сомьєдо. Слід

відмітити відомий Національний природний парк - Пікос де Еуропа (веб-сайт www.picoseuropa.net) охоплює велику область на кордоні Леона, Кантабрії і Астурії. Це далеко не найвищі гори в Іспанії, проте саме цей район є фаворитом серед шанувальників піших подорожей, трекінгу та альпінізму.

- Балеарські острови – архіпелаг розташовується в Середземному морі і складається з чотирьох островів: Майорки, Менорки, Ібіци і Ферментери. Головним багатством архіпелагу є природні умови. Балеарські острови є центром спортивного туризму, рекреації на узбережжі та пізнавального туризму.
- Валенсія – простягнулась уздовж морського узбережжя і розділена на три провінції: Кастильо-де-ла-Плана, провінція Валенсія, Аліканте. Природно-рекреаційне середовище використовується в основному для влаштування сімейного та спортивно-оздоровчого відпочинку. На південь від Валенсії розкинулася знаменита Коста Бланка - "білий берег" частина узбережжя з відомими курортами Ганді, Хавеа, Бенідорм, Аліканте. Бенідорм, зокрема, відомий тим, що на околицях знаходиться тематичний парк Терра Мітіко, де в мініатюрі представлені давні легендарні цивілізації Середземномор'я.
- Галісія – розташована вздовж 1200 км Атлантичного узбережжя та розділена на чотири провінції: А Корунья, Луго, Оуренсе та Понтеверде. В цьому районі варта уваги гірська система Сьєрра да Барасес, де зустрічаються води Атлантичного океану та Біскайської затоки.
- Кантабрія – до району входить дві області, власне Кантабрія з адміністративним центром Сантандер і Астурія з адміністративним центром Овьєдо. Астурія, відбивши в 18 ст. навалу маврів, якийсь час була незалежною. Однак географічно ці два райони нероздільні, тому що між ними Кантабрійські гори.
- Кастилья і Леон - автономне співтовариство розташоване на північному заході Іберійського півострова. Воно займає за площею п'яту частину

Іспанії. Кастилья і Леон знаходяться в північній частині іспанського плоскогір'я Месети. Природними кордонами для неї є Кантабрійські Кордильєри на півночі, Іберійська гірська система на сході, Центральна гірська система на півдні та гірська система Галісії і Леона на заході.

- Каталонія - є частиною середземноморського узбережжя країни, берегова лінія 580 км, межує з Андоррою і Францією. До її складу входять 4 провінції: Барселона, Жирона, Таррагона, Льейда; лише остання з них не має виходу до моря. Каталонія вважається найпопулярнішою туристською зоною в Іспанії й однією з найвідоміших у світі. Більшість відпочиваючих спрямовується на середземноморське узбережжя, що характерне своїми пляжами біля підніжжя Піренейських гір. Коста дель Марісме ("болотистий берег") - наступна на південь частина узбережжя Каталонії. Найбільш відомі туристичні центри - Малграт де Мар, Пінєда де Мар, Калелла та ін. Далі на південь лежить узбережжя Коста Даурада - "золотий берег", названий так за морські пляжі з дрібного м'якого жовтого піску. Гордістю Коста Даурада є другий за величиною тематичний парк Європи - Порт Авентура.
- Країна Басків - включає три провінції: Алава, Біскайя, Гіпускоа. Найпопулярніший туристичний кліматично-оздоровчий курорт Країни Басків це соляні копії Салімас де Аньяна на південь від м. Алави. Також у цьому регіоні користуються визнанням винні тури. Основні природні зони Країни Басків: Парки (Горбейя, Іскі, Сьєрра де Етнсія, Вальдерехо); біозона Лагунес де Лагуардіа й гірський масив Масісо де Айсгоррі, а також Біосферний заповідник Ірдайбай та Парк Іркіока.
- Естремадура - район розташований на кордоні з Португалією. Провінція, в якій слабо розвинений туризм. Хоча тут гарний середземноморський клімат, який в майбутньому сприятиме зміцненню галузі туризму.
- Кастилія-Ла-Манча – лежить в самому центрі Іспанії, на південь від столиці країни. В околицях міста можна відвідати два національних парки - Кабаньєрос і Лас-Таблас-де-Дайм'ель, а також містечко Альмагро

з його відкритим театром (має статус національного пам'ятника) та театральним музеєм, середньовічну фортецю Аларкосе, містечка Кампо-де-Калатрава і Кампо-де-Монтель з їх мальовничими старовинними кварталами, палацами і замком, природний резерват Лагунас-де-Руідера. Також варто пройти по туристичному маршруту "Дорогою Дон Кіхота", що пролягає по місцях, де колись мандрував лицар, і побачити знамениті вітряки Ла-Манчі [4].

В Іспанії також розвивається гастрономічний туризм. Своєрідним "туристичним ресурсом" є іспанська кухня. Вона близька до середземноморської: та ж суміш часнику, маслинової олії, томатів і зеленого перцю, але з відчутним впливом східних традицій. Але про єдину іспанську кухню говорити не можна. Кожен регіон має свої гастрономічні традиції, характерні страви і напої. Та всіх їх об'єднує кілька спільних рис: тушкування м'яса і риби у вині, запікання із овечим сиром, смажіння на грилі, а також широке застосування зелені шавлії і тертих грецьких горіхів. У Каталонії туристу обов'язково запропонують густий м'ясний (ескулла) або рибний (порусальда) суп, смажені свинячі ковбаски з квасолею (монхете-амботіфарра), куріпку по-каталонському, асорті із морепродуктів (сарсуела), і обов'язково - паелью - страву з рису, підфарбованого шафраном, приправленого маслиновою олією із додаванням морепродуктів, овочів чи м'яса. На десерт - мел-і-мато - сир із медом. Меню ресторанів півдня Іспанії не обійдеться без овочевого супу гаспачо і пескатос-фрітос - маленької смаженої риби, яку їдять з головою і кістками та кальдеро - по-особливому приготованого рису. Характер кухні центральної частини країни сформувався під впливом різкого клімату, гористої місцевості і важкої праці. Основа такої кухні - квасоля й інші бобові та різні м'ясні страви.

"Візитною карткою" кухні північних регіонів є найрізноманітніші страви із овочів, м'яса, риби і морепродуктів приправлених різними соусами [3].

Висновки: таким чином, історико-культурний та природний потенціал Іспанії надзвичайно різноманітний і з успіхом використовується в індустрії

туризму. В цій країні є все для того, щоб надавати туристичні послуги згідно попиту: пізнавальні, екскурсійні, гастрономічні тури та інші.

Аналізуючи туристичний потенціал і сучасний розвиток туристичної індустрії можна сказати, що Королівство Іспанія має значні переваги в туристичній галузі. Туризм як високоприбуткова галузь впливає на економіку країни. Завдяки туризму підвищився рівень життя населення, а географічне положення Іспанії, її природно-кліматичні ресурси, культурно - історичні визначні пам'ятки стають благом, що приносить велику економічну користь.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Крылов Д. Путеводитель. Испания: туристический справочник / Д. Крылов, Кульков Д.- М.: "Аст", 1997.-240 с.
2. Любіцева О. О. Риннок туристичних послуг: посібник / О. О. Любіцева. – К. : Альтерпрес, 2002. – 232 с
3. Смалъ І. В. Туристичні ресурси світу: навчальний посібник / І. В. Смалъ. – Ніжин : Видавництво Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя, 2010. – 336 с.
4. Мальська М.П. Країнознавство теорія та практика / М.П Мальська, Антонюк Н.В., Занько Ю.С., Ганич Н.М. - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 528 с.
5. Офіційна назва “Turizm.ru”. Режим доступу: <http://www.turism.ru>
6. Машкова О. В. Види екстремального туризму / О. В. Машкова, В. С. Багадъорова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Географічні науки. – Херсон, 2014. – № 1. – С. 89-94.